

I N G E B O E K T

TaalRecht

A. Wuyts & J. Van Poucke (2008). *TaalRecht 2.2*. Wommelgem: Van In.

ONDERDELEN

- een leerwerkschrift voor de cursist incl. cd (17,50 euro) – ISBN: 978 90 306 5000 3
- een docentenhandleiding incl. cd (43 euro) – ISBN: 978-90-306-4998-4
- een bordboek (95 euro) – ISBN: 978 90 306 4999 1

DOELGROEP EN NIVEAU

Hooggeschoolde anderstaligen, richtgraad 2.2. In een gewoon traject is dit de vierde module van 120 les-tijden. Inmiddels zijn ook *TaalRecht 2.3* en *2.4* ver-schenen. *TaalRecht 2.1* verschijnt in het voorjaar van 2010.

OPBOUW

Aan het begin van de cursus is er het taalpaspoort; dan volgen 20 hoofdstukken (thema's), waarbij elk hoofdstuk dezelfde structuur heeft: een inleiding op het thema, vijf basisoefeningen, drie extra oefeningen, een toemaatje en ten slotte de woordenschatlijst.

De thema's zijn per vier samengebracht rond een globaal onderwerp en sluiten nauw aan bij de leefwereld van de cursisten: (1) samen leven, (2) arm en rijk, (3) eet je gezond, (4) op weg naar elders en (5) stad en land.

DIDACTISCHE AANPAK

Dit handboek kadert in de communicatief-functionele methode. De lesonderdelen binnen elk thema zijn bijgevolg functioneel en hebben een authentiek en realistisch karakter. Er is aandacht voor de taalfuncties zoals voorzien in het leerplan.

Elk hoofdstuk is goed onderbouwd: er wordt globaal genomen van receptief naar productief gewerkt (met hier en daar een schoonheidsfout). Er wordt bovendien aandacht besteed aan herhaling en cyclisch werken.

BENADERING VAN WOORDENSCHAT EN GRAMMATICA

Elk thema wordt afgesloten met een woordenschatlijst die de cursist helpt de nieuwe woordenschat te structureren. Er is ruimte voorzien zodat de cursist de woordenschat zelf kan aanvullen. Enkele zinnen of uitdrukkingen zijn aangeduid met een uitspraak-icoon en kunnen door de cursist geoefend

worden aan de hand van de cursisten-cd. Er is doorgaans gelet op een functionele en bruikbare selectie van woorden, met veel aandacht voor uitdrukkingen en formuleringen.

Toch geven de docenten die met de methode werkten aan dat de woordenschat niet bij alle thema's even sterk werd aangepakt. De driefasendidactiek (aanbieden-semantiseren / consolideren / hergebruiken van woordenschat) wordt niet steeds gerespecteerd. De laatste thema's bieden een uitbreiding op de leerstof.

Grammatica komt expliciet aan bod en neemt in elk hoofdstuk een prominente plaats in. De docenten geven aan dat één van de minpunten van het boek precies de logische opbouw en (het gebrek aan) stijgende moeilijkheidsgraad binnen het onderdeel grammatica zijn (zie ook minpunten). Grammaticale onderwerpen uit vorige modules komen wel opnieuw aan bod. Er wordt gewerkt van receptief naar productief.

Achteraan het boek staat een overzicht van de grammaticale theorie onderverdeeld in drie blokken: letters en woorden, werkwoorden, zinnen. Als bijlage is ook een woordenlijst met grammaticale termen toegevoegd zodat de cursisten de betekenis ervan kunnen opzoeken.

PLUSPUNTEN

De elementen vermeld onder 'opbouw', 'didactische aanpak' en 'benadering van woordenschat en grammatica' vormen zeker een meerwaarde: functionele aanpak met aandacht voor realistische en authentieke situaties en materialen, herhaling en cyclisch werken, en van receptief naar productief werken.

Erg aantrekkelijk en verzorgd materiaal waarin duidelijk veel aandacht is besteed aan een mooie lay-out (mooie foto's en tekeningen, duidelijke bladspiegel, kleuren, authentiek materiaal,...): hierdoor is het zowel voor cursisten als lesgevers erg motiverend om met dit boek aan de slag te gaan.

Erg 'moderne' en 'hippe' uitstraling door foto's van vooral jonge mensen en de veelvuldige verwijzing naar blogs, chatten, e-mails en allerlei websites voor achtergrondinformatie: dit zal vooral een jongere doelgroep aanspreken.

Zeer kwalitatief hoogstaand begeleidend materiaal: cd's (de cursisten kunnen zo de luisterfragmenten thuis met hun eigen cd opnieuw beluisteren; de transcripties van de fragmenten vinden ze eveneens in hun boek), digitaal lesmateriaal en de docentenhandleiding. Vooral dit laatste materiaal vormt een zeer waardevolle aanvulling op het cursistenboek. Het biedt zeer veel nuttige didactische tips en suggesties aan: zo worden bijvoorbeeld erg bruikbare ideeën aangereikt om lesonderwerpen en oefeningen te introduceren, om interessante klasgesprekken te voeren, om oefeningen uit te breiden naar andere vaardigheden, om een taakgerichte invulling aan sommige opdrachten te geven, om authentiek materiaal te gebruiken, om aan te sluiten bij de leefwereld van de cursisten,... De handleiding geeft bij veel oefeningen ook een aanduiding van de moeilijkheidsgraad en doet voorstellen om te differentiëren (o.a. door een vast gedeelte en een uitbreiding per hoofdstuk aan te bieden).

De doelen die bij elke oefening worden vermeld, bieden een goede ondersteuning voor de lesgevers. Hetzelfde geldt voor het modulplan dat online beschikbaar is. Het digitale

lesmateriaal stelt bovendien fiches voor permanente evaluatie, ingevulde leerwerkschriften, kopieerbladen, en extra spellings-, woordenschat- en grammatica-oefeningen ter beschikking. Ook interessant zijn de cursisten-cd's met o.a. uitspraak-oefeningen.

Binnen elk thema komen de vier vaardigheden afwisselend aan bod. Regelmatig worden geïntegreerde oefeningen aangeboden waarbij meer dan één vaardigheid geoefend wordt of waarbij grammatica in een functionele taak verpakt zit (bv. thema 9 oefening 6: dat-constructies maken aan de hand van zelf uitgekozen reclameteksten).

Aandacht voor variatie: niet enkel op het vlak van de vaardigheden wordt voor variatie gezorgd. Er worden ook gevarieerde en interessante werkvormen, les- en gespreksonderwerpen, strategieën, oefeningen,... aangeboden (bv. op het vlak van leesvaardigheid: globaal, begrijpend, voorspellend, van globaal naar specifiek, geïntegreerd met grammatica of woordenschat,...).

Motiverende en uitdagende inhoud: de lesonderwerpen sluiten nauw aan bij de leefwereld van de cursisten. De makers van dit materiaal hebben hun uiterste best gedaan om interessante gespreksonderwerpen aan te reiken, waarbij heel veel aandacht besteed wordt aan de ervaringen en opvattingen van de cursisten. De suggestie om authentiek materiaal te gebruiken in de klas (bv. echte facturen, contracten, brochure dagtrips NMBS, pralines,...) verhoogt zeker de levensechtheid van de taken. De opdrachten krijgen af en toe zelfs een taakgerichte invulling door de cursisten bijvoorbeeld zelf een gerecht te laten maken, te laten telefoneren naar VDAB, De Lijn,... (Een voorwaarde hiervoor is wel dat de school over een adequate infrastructuur beschikt.)

Een zeer belangrijke meerwaarde van dit lesmateriaal is de aandacht die besteed wordt aan differentiatie. Dit probleem wordt vaak erkend door lesgevers, maar is niet zo makkelijk op te lossen. Zowel door de extra oefeningen en de toemaatjes voor snelle en gevorderde cursisten in het werkboek en de didactische tips in de docentenhandleiding wordt hieraan expliciet tegemoet gekomen.

Er worden verschillende methodes voor evaluatie aangeboden, namelijk permanente evaluatie, persoonlijk portfolio en het klassieke examen. Erg waardevol is de ruime aandacht die in de handleiding en het digitale materiaal besteed wordt aan permanente evaluatie: voor elk hoofdstuk worden kant-en-klaar formulieren aangeboden om onmiddellijk te gebruiken. Ook het overzicht van de taalhandelingen in functie van de eindtermen is zeker voor beginnende leerkrachten een belangrijk ondersteunend element.

Een detail, maar toch mooi meegenomen: de handleiding en het digitale lesmateriaal bevatten voor elke oefening een correctiesleutel.

MINPUNTEN

Door de omvangrijke inhoud (namelijk 20 thema's die elk negen – vaak uitgebreide – oefeningen bevatten) is het gevaar reëel dat de lesgever zich door tijdnood moet beperken tot de basisoefeningen in het cursistenboek en de interessante suggesties uit de docentenhandleiding achterwege moet laten. Omdat de oefeningen uit het cursistenboek een nogal grote nadruk leggen op grammatica en woordenschat, zou het materiaal in dat geval heel wat inboeten op het vlak van variatie, creativiteit en uitdaging. De docen-

ten die met het materiaal hebben gewerkt, hebben 16 thema's kunnen behandelen op 120 lestijden. Uit de vier laatste thema's hebben ze oefeningen voor herhalingen geput.

Grammatica komt expliciet aan bod en neemt in elk hoofdstuk een prominente plaats in. Hoewel heel wat oefeningen een goede combinatie vormen van functionaliteit en grammatica (geïntegreerde oefeningen) (zie bv. thema 3: kattebelletjes en gebruik perfectum; thema 6 oefening 3: spreekoefening / leesoefening / opbouw brief / grammatica 'niet'- en 'geen'-constructie,...), doen andere nogal ouderwets (bv. de vele invuloefeningen) en artificieel aan (bv. "Zet alle werkwoorden in het imperfectum" in thema 8 oefening 7). Gelukkig worden deze oefeningen in de handleiding vaak als huiswerk gesuggereerd.

De docenten die het materiaal gebruikten, geven hier ook aan dat er een discrepantie bestaat tussen de aangeboden oefeningen in het boek en het theoretische overzicht achteraan. De conjuncties van oorzaak en gevolg bijvoorbeeld staan in de theorie uitgebreid vermeld (omdat, daarom, doordat, zodat, want, dus,...). In het boek staan er alleen oefeningen op 'omdat' en 'want'.

De schrijf- en leesoefeningen worden regelmatig in een modern jasje gestoken via blogs, chatten en e-mails. In de handleiding wordt bovendien regelmatig verwezen naar relevante websites met achtergrondinformatie voor de cursisten. Hierdoor kunnen cursisten met weinig computerervaring (die toch een belangrijk onderdeel vormen van het CVO-publiek) afgeschrikt worden. De docenten geven echter aan dat de methode prima zonder computer te gebruiken is. De onderdelen op de computer vormen louter een meerwaarde, maar zijn geen noodzaak.

In de docentenhandleiding wordt de didactische aanpak slechts zeer beknopt uit de doeken gedaan. Voor beginnende leerkrachten is dit misschien te beperkt, maar de ervaren docenten geven aan dat ze zich perfect kunnen redden met deze ondersteuning. Ze vinden de handleiding erg overzichtelijk en goed gestructureerd.

Er wordt geen aandacht besteed aan zelfevaluatie door de cursisten ('Dit kan ik: ja of neen' met aanduiding van gradaties), uitgezonderd in het taalpaspoort. Idealiter zouden de cursisten zichzelf op het einde van elk thema moeten kunnen evalueren om na te gaan of ze de behandelde onderdelen al dan niet beheersen.

BESLUIT

Het lesmateriaal is zeker de moeite waard. De makers hebben een mooi verzorgde publicatie afgeleverd die door de keuze van de behandelde lesonderdelen nauw aansluit bij de leefwereld van de cursisten en daardoor motiverend werkt. Het bijhorende materiaal vormt een zeer belangrijke meerwaarde. Bij een sterke focus op het cursistenboek zou men teleurgesteld kunnen zijn door de nogal ouderwets aandoende oefeningen die een grote nadruk leggen op grammatica. Het grondig bekijken van de handleiding nuanceert dat oordeel.

Jes Leysen (red.)

*Griet Woedstadt (oud-studente Postacademische Vorming
Didactiek Nederlands aan Anderstaligen Universiteit Antwerpen)*

*An Lippens, Kathleen Van Landeghem en Joost Geerinck
(NT2-docenten CVO Antwerpen-Zuid)*

jes.leysen@ua.ac.be